

Od redakcji

Kolejny, dziesiąty tom „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi” powstał w nadzwyczajnych okolicznościach. Zastępując w połowie września 2016 r. na stanowisku redaktora naczelnego profesora Jacka Soszyńskiego wraz z nową Redakcją – sekretarzami dr Agnieszką Chamerą-Nowak i mgr Dorotą Pietrkiewicz – musieliśmy podjąć szereg prac natury organizacyjnej, m.in. związanych z powołaniem nowej Rady Naukowej i stroną internetową czasopisma, ale przede wszystkim pozyskać teksty do niniejszego tomu. Udało się to dzięki wsparciu środowiska, autorów, recenzentów, członków Rady Redakcyjnej i innych osób, którym serdecznie dziękujemy.

Studia i materiały prezentowane w obecnym tomie obejmują zgodnie z profilem czasopisma teksty z zakresu bibliologii historycznej. Ich główna część składa się z dziewiętnastu artykułów poświęconych dziejom książki i bibliotek od średniowiecza po drugą połowę XX w., przedstawiających: rezultaty badań nad piśmiennictwem sakralnym pochodzącym z średniowiecznej biblioteki klasztoru cystersów w Mogile; proces wdrażania w Polsce postanowień Soboru Trydenckiego dotyczących zasad obowiązujących drukarzy na przykładzie edycji dzieł Piotra Skargi; analizę wydawnictw z kolekcji Hieronima Pinocciego zidentyfikowanych w zbiorach Działu Starych Druków Zakładu Narodowego im. Ossolińskich; schemat postępowania badawczego przy wykorzystaniu inwentarzy spuścizn i licytacji dla rekonstrukcji dawnych szwajcarskich bibliotek domowych XVII-XVIII w.; prywatne księgozbiory bazylikańskie na podstawie proveniencji druków z XVI-XVIII w. znajdujących się w zasobie Ossolineum; analizę wartości źródłowej akt wizytacyjnych dekanatu chełmskiego z XVIII i początku XIX w. przy odtwarzaniu dziejów księgozbiorów historycznych; zarys dziejów wileńskiej edycji (1819-1821) *Anatome testudinis europaeae*... Ludwika Henryka Bojanusa i program inwentaryzacji zachowanych egzemplarzy z tego wydania; dary książkowe Juliana Ursyna Niemcewicza dla Biblioteki Polskiej w Paryżu, zwłaszcza zapisane w testamencie z 12 grudnia 1838 r.; dziewiętnastowiecznych bibliotekarzy niemieckich opiekujących się zbiorami dworskimi; fragment księgozbioru Zbyszewskich i Iżyckich zachowany w tarnowskiej Miejskiej Bibliotece Publicznej; losy biblioteki Tyszkiewiczów zgromadzonej w Czerwonym Dworze pod Kownem; bio-

grafię naukową Wacława Olszewicza i dzieje jego księgozbioru, Bibliotekę Wiedzy Religijnej w Warszawie i jej rolę w procesie katolickiego odrodzenia religijnego okresu dwudziestolecia międzywojennego; udział Krystyny i Czesława Bednarczyków, założycieli emigracyjnej Oficyny Poetów i Malarzy, w pracach redakcyjnych zespołu paryskiej „Kultury” i londyńskiego „Orla Białego” na przełomie lat 40. i 50. XX w.; modlitewniki i mszaliki dla dzieci publikowane w Polsce w pierwszych latach po wojnie; biblioteki i bibliotekarzy struktur Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w latach 1949-1954 w województwie warszawskim; wypowiedzi na temat roli i znaczenia katalogów rzeczowych na łamach polskich czasopism bibliotekarskich w okresie stalinowskim; analizę materiałów z narad wydawców i księgarzy państw bloku wschodniego w latach 1965-1988 i konkretnych przedsięwzięć wydawniczych będących ich pokłosiem. Blok artykułów kończy omówienie *Słownika pracowników książki polskiej*, w tym jego zakresu tematycznego i zasięgu chronologicznego oraz warsztatu.

W niniejszym tomie publikujemy także materiały źródłowe, a mianowicie fragment przechowywanych od 1958 r. w Bibliotece Raczyńskich w Poznaniu rękopiśmiennych pamiętników Marii Ogińskiej, arystokratki o wszechstronnych zainteresowaniach kulturalnych, także czytelniczych, wraz z mężem Michałem organizatorki biblioteki pałacowej w Plungianach oraz materiały źródłowe do katalogu wydawnictw emigracyjnych z kolekcji Stowarzyszenia Ochrony Poloników Niemieckich w Opolu, obejmujące niemieckie polonika dipisowskie.

Tak jak w poprzednich tomach „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi” w obecnym zamieszczamy również dział recenzji i notek recenzyjnych. Mniej obszerny niż zwykle, ale wynika to z dużej liczby artykułów nadesłanych do Redakcji, które zdecydowaliśmy się opublikować. To samo tyczy się zawartości Kroniki, nie mniej jednak opisującej istotne dla księgoznawców wydarzenia zarówno krajowe i zagraniczne, które miały miejsce pod koniec 2016 r.

Jacek Puchalski